

МБ: 07190891; ПИБ: 101772636; рачун: 160-7223-38, Банка Интеза а.д. Београд

ГРАД КРАЉЕВО,
Градоначелнику,
Председнику скупштине

Наш број:
Ваш број:
Датум: 31.08.2023. године

Информација са образложењем о потребном нивоу цена воде, канализације и пречишћавања отпадних вода

ЈКП „Водовод“ Краљево примењује цену воде канализације и пречишћавања отпадних вода према корисницима својих услуга која је усвојена 13.06.2022. године Одлуком Надзорног одбора број 1696/4 са применом од 08.08.2022. године, на коју је сагласност дала Скупштина града Краљева Решењем број: 011-235/2022-1 од 08.07.2022. године.

У претходној пословној години низ параметара, који утичу на утврђивање цена услуга које ЈКП „ВОДОВОД“ Краљево, пружа грађанима и привреди Града Краљева је промењен.

1. Допло је до значајног повећања цена материјала, а посебно хемикалија које учествују у процесу производње здраве пијаће воде.
2. Допло је до повећања цене електричне енергије, која у великом проценту утиче на трошкове производње воде.
3. Трошкови материјала за изградњу и одржавање водоводне и канализационе мреже су повећани у распону од 20% до 70%.

Активна политика цена пијаће воде, одвођења и пречишћавања отпадних вода треба да се заснива на дугорочној стратегији развоја одрживог пословања са циљем постепеног повећања цена, како би се успоставила билансна равнотежа између остварених прихода и расхода, а истовремено омогућила да трошкови за пијаћу воду и услуге канализације за домаћинства не оптерећују у значајној мери породични буџет на месечном нивоу.

Садашња цена воде, канализације и одвођења отпадних вода, имајући у виду све услове пословања, као и ниво просечне нето зараде у граду Краљеву пре свега представља социјалну, а не економску категорију и као таква не омогућава дугорочно одржавање квалитета услуга водоснабдевања.

Потребан је такав ниво цене услуга који треба да омогући покриће свих оперативних трошкова, трошкова редовног пословања, али и обнову самих производних и дистрибутивних капацитета.

ЈКП „Водовод“ Краљево се финансира из средстава по основу продаје воде и одвођења отпадних вода и других услуга, односно из прихода које предузеће остварује у пословању.

Основни извор прихода је приход од претежне делатности – од продаје воде и одвођења отпадних вода. Овај приход зависи директно од **продаје** количине воде и одведених отпадних вода и **цене ове комуналне услуге**.

ЈКП „Водовод“ Краљево је једино предузеће у области водоснабдевања, одвођења и пречишћавања отпадних вода на територији Града Краљева тако да је његов положај и пословање у великој мери условљено одлукама Оснивача и мерама Владе Републике Србије, што представља и оквир за креирање пословне политике предузећа.

За утврђивање висине цене и њеног даљег кориговања веома је важна анализа покривености трошкова.

У прилогу достављамо Вам и анализу прихода и расхода предузећа, из које се јасно могу сагледати сви економски параметри који утичу на повећање трошкова производње и дистрибуције воде и пречишћавања отпадних вода.

АНАЛИЗА ПОСЛОВНИХ ПРИХОДА

Пословни приходи покривају 92,35% пословних расхода, односно 88,47% укупних расхода.

ПОДАЦИ ИЗ БИЛАНСА УСПЕХА ЗА 2022. ГОДИНУ	Износи су у хиљадама динара	Процент покривености (%)
ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ	597.385	
ПОСЛОВНИ РАСХОДИ	646.861	92,35%
УКУПНИ РАСХОДИ	675.203	88,47%

Приход од основне делатности чине приходи од продате воде и услуга одвођења и пречишћавања отпадних вода као и приходи од одржавања прикључака.

Приход од продаје воде и услуга грађанима учествује са 61,95%, учешће прихода од продаје воде и услуга одвођења отпадних вода привреди је 29,56% док је приход од одржавања свих прикључака износи 8,50%.

Цена воде и одвођење отпадних вода за привреду је већа од цене воде и одвођења отпадних вода за грађане.

Приход од продаје воде, услуге одвођења и пречишћавања отпадних вода и одржавања прикључака		Приход	Учешће
1.	Домаћинства и стамбене зграде за воду и канализацију	294.263.527,02	61,95%
2.	Привреда и локали за воду и канализацију	140.399.463,67	29,56%
3.	Приход од одржавања погонске spremности система	40.353.456,25	8,50%
Укупан приход из основне делатности		475.016.446,94	100,00%

Продаја воде		m ³	Учешће
1.	Продаја воде привреди 2022. год. У m ³	938.062	19,13%
2.	Продаја воде грађанима 2022. год. У m ³	3.966.603	80,87%
	Укупно у 2022. год у m³	4.904.665	100,00%

Продаја воде се врши привреди и грађанима, са тим да је учешће продате воде грађанима са 80,87% значајније у односу на продату воду привреди 19,13%, што значи да има значајнији утицај у оствареној просечној цени укупно продате воде.

АНАЛИЗА ПОСЛОВНИХ РАСХОДА

ПОСЛОВНИ РАСХОДИ ЗА 2022. годину – подаци из Биланса успеха (износи су у хиљадама динара)			
РБ	Позиција	Пословни расходи	Учешће у укупним трошковима
I	Варијабилни трошкови	113.268	17,51%
1.	Материјал	53.564	8,28%
2.	Електрична енергија	47.004	7,27%
3.	Трошкови горива	12.700	1,96%
II	Фиксни трошкови	533.593	82,49%
1.	Персонални трошкови	405.417	62,67%
2.	Амортизација и резервисања	78.496	12,13%
3.	Остали фиксни трошкови	49.680	7,68%
I+II	Укупно фиксни и варијабилни трошкови	646.861	100,00%

У оквиру пословних расхода налазе се сви расходи који се односе на обављање основне делатности и они су подељени на фиксне, са учешћем од 82,49% и варијабилне са учешћем од 17,51%.

ЈКП „Водовод“ Краљево, солидарно са градом Краљевом, поред наведених пословних расхода има и обавезу отплате дугорочног кредита према КfW банци, годишња рата у износу **250.080,00** сура плус камате, преостали износ кредита **372.680,00** сура без камате, са периодом отплате до 15.12.2024. године.

Напомињемо да је чланом 7.2. Трилатералног уговора о коришћењу средстава КfW-а, намењених реализацији програма водоснабдевања и канализације у општинама средње величине у Србији I – Фаза 2 закључен 24.08.2010. године између Града Краљева, ЈКП „ВОДОВОД“ Краљево и Владе Републике Србије (заводни број 1238/10 од 27.07.2010. године) предвиђено је да Град: „испуни институционалне захтеве, а нарочито да спроводе план прилагођавања цена разрађен у складу са критеријумима учинка наведеним у Посебном уговору о спровођењу Уговора о кредиту и финансирању“.

Након израде Годишњег извештаја о пословању предузећа за 2022. годину, извршена је анализа цена комуналних услуга на основу података из биланса успеха за наведени период.

Диспаритет цене копања и продајне цене условио је губитак у пословању, што оправдава неопходност повећања цена комуналних услуга.

Поређењем пословних прихода и пословних расхода за посматрани период, утврђено је да су пословни приходи мањи за 8% од пословних расхода. Имајући у виду раст цена улазних инпута и инфлацију за 2022. годину која износи 15,10%, а у циљу достизања потребног нивоа прихода из којих треба вршити надокнаду свих трошкова у области производње и дистрибуције пијаће воде, прикупљања и пречишћавања отпадних вода неопходно је извршити повећање цена ових услуга за најмање 23,10% (8%+15,10%) у односу на постојећи ниво цена.

1.	Пословни расходи (01.01.-31.12.2022.) које је потребно покрити приходом	646.861.000
2.	Пословни приходи (01.01.-31.12.2022.)	597.385.000
3.	Неопходно усклађивање цена за покриће пословних расхода 646.861.000/597.385.000	1,0828
4.	Процент неопходног усклађивања цена за покриће пословних расхода	8%
5.	Инфлација годишња стопа за 2022. годину	15,10%
6.	Укупан % повећања цена	23,10%

Неопходно је имати у виду да је водоснабдевање, одвођење и пречишћавање отпадних вода делатност са претежно фиксним трошковима који не зависе од количине произведене воде и одведених употребљених вода.

Наведена корекција цена омогућава само покривање основних трошкова водоснабдевања, а не омогућава улагање у модернизацију процеса производње.

Инфлација мерена Индексима потрошачких цена

Република Србија
Годишња стопа

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2022	8.2	8.8	9.1	9.6	10.4	11.9	12.8	13.2	14.0	15.0	15.1	15.1

Опис	Инфлација мерена Индексима потрошачких цена
Годишња стопа за 2022. годину	15.1%

*Извор података: Републички завод за статистику
<http://publikacije.stat.gov.rs/G2023/HTML/G20231221.html>

Потрошачке цене у јулу 2023. године, у поређењу са истим месецом претходне године, повећане су за 12,5%, док су у поређењу са децембром 2022. године у просеку повећане за 6,0%.

Очекивано поскупљење струје и енергената изазива огромну забринутост, јер и са постојећим ценама је тешко одржање ликвидности, с обзиром да су цене наших производа и услуга далеко од економских.

Табела: Кретање трошкова електричне енергије у ЈКП „ВОДОВОД“ Краљево за период 2013. до 2023. године.

Година	Укупни трошкови електричне енергије без пдв-а	Напомена
2013.	24.118.511,75	
2014.	28.063.608,14	
2015.	28.456.022,70	
2016.	27.455.508,50	
2017.	27.418.183,93	
2018.	29.473.029,15	
2019.	32.746.489,65	
2020.	32.686.559,63	
2021.	37.063.918,37	
2022.	47.003.769,60	
2023.	68.052.000,00	Планирани трошак без пдв-а

У 2023. години долази до још већег повећања цена улазних елемената неопходних за обављање делатности снабдевања водом за пиће, одвођења и пречишћавања отпадних вода.

Током године цене сировина за производњу воде су вишеструко увећане.

Постојећи степен потрајалости водоводних и канализационих линија, као и прикључака је такав да захтева значајан ниво инвестиционих улагања како би систем могао континуирано да функционише.

Велики број пуцања на потрајалим цевоводима изазива високе трошкове одржавања водоводних линија. Трошкови материјала за одржавање се односе на утрошак материјала за одржавање који је неопходан током целе године за санацију кварова на водоводним и канализационим линијама. Цена водоводног материјала која је неопходна за одржавање водоводних и канализационих линија, као и прикључака је порасла од 20% до 70%.

Значајна ставка је и потрошња горива за транспортна средства, грађевинске машине и специјална возила које користе службе водовода приликом интервенција скипа на терену за санирање кварова на мрежи. С обзиром на поремећаје на светском тржишту енергената који утичу и на наше тржиште дошло је до скока цена горива и мазива.

Варијабилни трошкови зависе и од цене електричне енергије, ЈКП „Водовод“ Краљево спада у категорију већих потрошача. Већи део воде се дистрибуира уз интензивно коришћење пумпи, које раде на електрични погон.

Упоредни преглед важећих и предложених цена за дистрибуцију воде и услуга одвођења и пречишћавања отпадних вода без ПДВ-а

ОПИС		ВАЖЕЋА ЦЕНА дин/м ³	Предлог цене дин/м ³
ДОМАЋИНСТВА			23,10%
1.	ВОДА		
2.	НАКНАДА ЗА УЗЕТУ ВОДУ	63,3	77,92
3.	ПДВ 10%	0,23	0,24
4.	УКУПНО дин/м ³	6,33	7,79
ДОМАЋИНСТВА СА КАНАЛИЗАЦИЈОМ		69,86	85,95
1.	ВОДА		
2.	НАКНАДА ЗА УЗЕТУ ВОДУ	63,3	77,92
3.	ОДВОЂЕЊЕ ОТПАДНИХ ВОДА	0,23	0,24
4.	ПРЕЧИШЋАВАЊЕ ОТПАДНИХ ВОДА	18,56	22,85
5.	НАКНАДА ЗА ИСПУШТЕНУ ВОДУ	10,22	12,58
6.	ПДВ 10%	0,21	0,22
7.	УКУПНО дин/м ³	9,21	11,34
ПРИВРЕДА		101,73	125,15
1.	ВОДА		
2.	НАКНАДА ЗА УЗЕТУ ВОДУ	116,34	143,21
3.	ПДВ 10%	0,44	0,46
4.	УКУПНО дин/м ³	11,63	14,32
ПРИВРЕДА СА КАНАЛИЗАЦИЈОМ		128,41	157,99
1.	ВОДА		
2.	НАКНАДА ЗА УЗЕТУ ВОДУ	116,34	143,21
3.	ОДВОЂЕЊЕ ОТПАДНИХ ВОДА	0,44	0,46
4.	ПРЕЧИШЋАВАЊЕ ОТПАДНИХ ВОДА	31,67	38,99
5.	НАКНАДА ЗА ИСПУШТЕНУ ВОДУ	16,75	20,62
6.	ПДВ 10%	0,21	0,22
7.	УКУПНО дин/м ³	16,48	20,28
ОДРЖАВАЊЕ ПОГОНСКЕ СПРЕМНОСТИ СИСТЕМА ПО КОРИСНИКУ		181,89	223,78
1.	ОДРЖАВАЊЕ ПОГОНСКЕ СПРЕМНОСТИ СИСТЕМА ПО КОРИСНИКУ	115	141,57
2.	ПДВ 20%	23	28,31
3.	ОДРЖАВАЊЕ СА ПДВ-ом ПО КОРИСНИКУ	138	169,88

На основу Закона о накнадама за коришћење јавних добара и Закона о пореском поступку и пореској администрацији Министарство пољопривреде шумарства и водопривреде Републичка дирекција за воде утврђује накнаду за коришћење вода и накнаду за испуштену воду.

Цене комуналних услуга односе се на цене свих производа и услуга из делатности ЈКП „Водовод“ Краљево, примењују се на територији коју покрива систем јавног водовода или јавне канализације.

-Просечан месечни рачун четворочланог домаћинства по садашњим ценама-

Домаћинство 4 члана		
Потрошња у м3	Садашња цена без пдв-а	Износ рачуна без пдв-а
20	(101,73-9,21 пдв) 92,52	1.850,40
Погонска спремност система без пдв-а		115
Укупан износ рачуна		1.965,40
Просечна нето зарада у Краљеву у мају 2023. године Извор података Републички завод за статистику	Месечни издатак за воду и одвођење за четворочлану породицу (са садашњом ценом)	Учешће издатака за воду и одвођење у просечној нето заради у %
71.217,00	1.965,40	2,76%

-Просечан месечни рачун четворочланог домаћинства са предложеним повећањем од 23,10%-

Домаћинство 4 члана		
Потрошња у м3	Цена са 23,10% повећања без пдв-а	Износ рачуна без пдв-а
20	(125,15-11,34 пдв) 113,81	2.276,20
Погонска спремност система без пдв-а		141,57
Укупан износ рачуна		2.417,77
Просечна нето зарада у Краљеву у мају 2023. године Извор података Републички завод за статистику	Месечни издатак за воду и одвођење за четворочлану породицу (са предложеном ценом)	Учешће издатака за воду и одвођење у просечној нето заради у %
71.217,00	2.417,77	3,39%

У Стратегији управљања водама на територији Републике Србије до 2034. године („Сл.гласник РС“, број 3/2017) **цена воде и услуга** је најважнији извор финансирања комуналног сектора. Просечна пројектована економска цена воде за планирани период износи око 1,35 ЕУ/м3 (без пореза на додату вредност), а динамику њеног достизања треба прилагодити економској моћи становништва и привреде.

Притом се може усвојити стандард лимита, изражен у виду удела трошкова за ове комуналне услуге у просечном дохотку домаћинства, који треба да буде значајно виши од актуелног стања, али да не прелази око 4% просечног расположивог доходка домаћинства.

У складу са Споразумом са крајњим примаоцем у вези са спровођењем пројекта „Изградња и унапређење система за прикупљање (канализације) и третман комуналних отпадних вода у Граду Краљеву“ - ИПА 2017, чија је сврха да ближе уреди права и обавезе споразумних страна у вези са овим пројектом, у члану 4. став 1. тачка 4. Град Краљево је дужан да обезбеди одрживост објекта из члана 1 уговора што се нарочито обезбеђује усвајањем тарифног модела за наплату третмана отпадних вода и предузме потребне радње за пријем и запошљавање неопходних радника ради несметаног функционисања објекта и његово даље одржавање.

Наговештавамо да ће у наредном периоду бити потребно усклађивање цена услуга и по овом основу.

ЗАКЉУЧАК

Политика цене пијаће воде, одвођења и пречишћавања отпадних вода треба да се заснива на дугорочној стратегији развоја одрживог пословања са циљем постепеног повећања цена како би се успоставила равнотежа између прихода и расхода, а истовремено омогућила да трошкови за пијаћу воду и услуге канализације за домаћинства не прелазе 4% породичног буџета на месечном нивоу. Такође ниво цена воде треба да буде такав да се оствари повећање наплате потраживања и повећање коефицијента ликвидности. Последњих година предузеће не може у целини да наплати своја потраживања и на тај начин одржи потребан ниво ликвидних средстава.

Садашња цена воде је социјална, а не економска и за дугорочно одржавање квалитета услуга водоснабдевања треба да се покрију трошкови редовног пословања, али и обнова самог водоводног система.

Најважнији аргумент за повећање цене је да се ценом воде спречи прекомерно и непаменско трошење питке воде као природног ресурса што има за последицу да се систем водоснабдевања доводи до рада на граници издржљивости капацитета. Преоптерећење система доводи до повећаног броја кварова на мрежи и повећања растура питке воде. Са садашњом ценом воде није могуће предвидети било какву инвестицију у Предузећу.

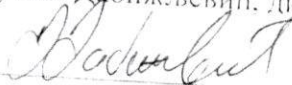
Оправданост захтева за повећање цена образлаже се:

- растућим ценама инпута (хемикалије, енергенти, водоводни материјал, гориво, резервни делови)
- рационалним коришћењем расположивих ресурса
- рационалним коришћењем повучених средстава, обезбеђивањем ликвидности и солвенности (подизање коефицијента ликвидности и приближавање оптималном нивоу)
- обезбеђивање благовременог извршавања законских и уговорних обавеза према добављачима, банкама и осталим финансијским институцијама
- спровођење активности у циљу достизања одрживог развоја система
- перманентно вршење активности на побољшању квалитета и квалитета водоснабдевања

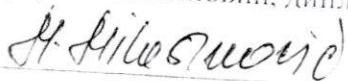
У Краљеву, дана 31.08.2023. године

Припремили:

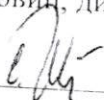
Координатор књиговодствених послова
Душан Џабижљевић, дипл. економиста

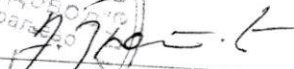

Руководилац сектора за економско финансијске послове
Марија Милашиновић, дипл. економиста

Извршни директор
Срђко Песторовић, дипл. инж. машинства

ЈКП "ВОДОВОД" КРАЉЕВО
ДИРЕКТОР

Александар Протић, дипл. правник